

Predmet C-716/23**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

27. studenoga 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Vilniaus apygardos teismas (Litva)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

31. listopada 2023.

Žalitelj i tužitelj u prvostupanjskom postupku:

„Skycop.com” UAB

Druga stranka u žalbenom postupku i tuženik u prvostupanjskom postupku:

Ryanair DAC

Predmet glavnog postupka

Pravo na odštetu putnika koji su se odbili ukrcati na let koji je kasnio najmanje pet sati te stoga nisu stigli na konačno odredište

Predmet i pravna osnova zahtjeva

Tumačenje članka 6. stavka 1. podtočke iii. Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukraja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (u daljnjem tekstu: Uredba br. 261/2004) u vezi s člankom 8. stavkom 1. točkom (a) i člankom 7. te uredbe

Članak 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 6. stavak 1. podtočku iii. Uredbe br. 261/2004 o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 u vezi s člankom 8. stavkom 1. točkom (a) te uredbe tumačiti na način da putnici koji su se odbili ukrcati na let koji je kasnio najmanje pet sati te kojima taj let više nije služio svrsi imaju pravo na odštetu na temelju članka 7. te uredbe?

2. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan, koji uvjeti moraju biti ispunjeni da bi takav putnik imao pravo na odštetu na temelju članka 7. Uredbe br. 261/2004 ili takav putnik ima pravo na odštetu neovisno o razlogu zbog kojeg se odbio ukrcati na let koji je kasnio najmanje pet sati?

Istaknute odredbe prava Europske unije i sudska praksa

Uredba br. 261/2004, uvodne izjave 1. i 2. te članci 1., 2. i 5., 6., 7., 8. i 9.

Obavijest Komisije – Smjernice za tumačenje Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te Uredbe Vijeća (EZ) br. 2027/97 o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreća kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 889/2002 Europskog parlamenta i Vijeća, t. 4.2. i 4.4.6.

Presuda od 26. veljače 2013., Folkerts (C-11/11, EU:C:2013:106); presuda od 4. rujna 2014., Germanwings (C-452/13, EU:C:2014:2141); presuda od 19. studenoga 2009., Sturgeon i dr. (spojeni predmeti C-402/07 i C-432/07, EU:C:2009:716); presuda od 23. listopada 2012., Nelson i dr. (spojeni predmeti C-581/10 i C-629/10, EU:C:2012:657)

Sažeti prikaz činjeničnog stanja i tijeka spora

- 1 Putnici A. K., A. Š., A. V., G. S., L. K., M. V., P. K., P. Š., G. Š., A. Š., T. Š., R. R., Ž. M., A. B., P. N. i U. M. kupili su karte za let iz Vilnusa u Milano (Bergamo) zakazan za 30. ožujka 2022. koji je izvodio zračni prijevoznik Ryanair DAC; riječ je o letu (VNO-BGY) od 1532,76 km.
- 2 Zakazano vrijeme polaska iz Vilnusa bilo je 19.50, a zakazano vrijeme dolaska u Milano (Bergamo) bilo je 21.25. Let je kasnio. Zrakoplov je zapravo poletio sutradan u 2.53 (to jest, sedam sati i tri minute kasnije nego što je bilo predviđeno) te je na konačno odredište stigao u 4.40 (to jest, sedam sati i petnaest minuta kasnije nego što je bilo predviđeno). Zračni prijevoznik nije navodio nikakve izvanredne okolnosti.

- 3 Neki od putnika navedenih u točki 1. (osam osoba) ukricali su se na zakašnjeli let te stigli na konačno odredište. Ostali (osam osoba) nisu stigli na konačno odredište: neki od potonjih putnika, nakon što su dugo čekali te nakon što im je rečeno da im let kasni te da nije jasno hoće li se izvesti, nisu se pojavili na ukrcajnim vratima, dok su drugi, nakon što su čekali nekoliko sati, odlučili ne ukrcati se te su otkazali svoje prijave za let.
- 4 Svi putnici navedeni u točki 1. sklopili su s društvom „Skycop.com” UAB ugovore kojima su mu ustupili svoja potraživanja utemeljena na Uredbi br. 261/2004.
- 5 Društva „Skycop.com” UAB i Ryanair DAC su tijekom postupka pred prvostupanjskim sudom sklopila nagodbu u pogledu odštete za osmero putnika koji su stigli na konačno odredište.
- 6 Prvostupanjski sud odbacio je tužbu društva „Skycop.com” UAB u pogledu osmero putnika koji nisu stigli na konačno odredište. Taj je sud svoju odluku obrazložio time da Uredbom br. 261/2004 nije izričito predviđeno da putnici čiji letovi kasne imaju, kao putnici čiji su letovi otkazani, pravo na odštetu na temelju članka 7. te uredbe. Istaknuo je da se odšteta, iako je pravo na nju u slučaju kašnjenja leta priznato u sudskoj praksi Suda, posebice u njegovoj presudi od 19. studenoga 2009. u predmetu Sturgeon i dr., isplaćuje ako su putnici na konačno odredište stigli tri ili više sati kasnije nego što je predviđeno. Prema mišljenju tog suda, putnici koji, nakon što su obaviješteni o kašnjenju od pet ili više sati, odluče iskoristiti svoje pravo da se odbiju ukrcati na let i traže nadoknadu cijene karte koju su platili nisu u sličnoj situaciji kao putnici koji su dugo čekali let te koji su, nakon što su se na njega ukricali, stigli na konačno odredište.
- 7 Društvo „Skycop.com” UAB podnijelo je žalbu protiv presude prvostupanjskog suda zahtijevajući njezino ukidanje i donošenje nove odluke kojom će se tužba prihvatiti; ono isto zahtijeva da se predmet uputi Sudu radi donošenja prethodne odluke.

Bitni argumenti stranaka iz glavnog postupka

- 8 Društvo „Skycop.com” UAB tvrdi da su putnici čiji letovi kasne pet ili više sati te kojima ti letovi više ne služe svrsi u sličnoj situaciji kao putnici čiji su letovi otkazani te koje se stoga mora obeštetiti za vrijeme koje su potrošili, iako nisu stigli na konačno odredište (odlučili su ne letjeti tamo).
- 9 Društvo Ryanair DAC navodi da putnici koji su odustali od putovanja nakon kašnjenja leta te nisu stigli na konačno odredište nemaju pravo na odštetu jer takvo pravo nije izričito predviđeno ni u Uredbi br. 261/2004 ni u sudskoj praksi Suda.

Sažeti prikaz razloga za upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku

- 10 Sudu se mora podnijeti zahtjev za prethodnu odluku zato što će odgovori na prethodna pitanja omogućiti da se utvrdi imaju li, u skladu s odredbama Uredbe br. 261/2004, putnici o kojima je riječ, to jest putnici čiji su letovi kasnili najmanje pet sati (članak 6. stavak 1. podtočka iii.) te koji su se u konačnici odbili ukrcati na let (nisu stigli na konačno odredište), ne samo pravo na nadoknadu cijene karte koju su platili (članak 8. stavak 1. točka (a)), nego i pravo na odštetu na temelju članka 7. te uredbe kao i putnici koji su se u konačnici ukrcali na let te su stigli na konačno odredište.
- 11 Sud koji je uputio zahtjev navodi da situacija o kojoj je riječ u glavnom postupku nije izričito uređena Uredbom br. 261/2004 te da ni u sudskoj praksi Suda nema nikakvih pojašnjenja u tom pogledu (upućuje se na presudu *Sturgeon i dr.* (C-402/07 i C-432/07), t. 31., 60. i 61., presudu *Nelson i dr.* (C-581/10 i C-629/10), t. 34. i 40., presudu *Folkerts* (C-11/11), t. 30., 32., 33., 36., 37. i 47., i presudu *Germanwings* (C-452/13)).
- 12 Sud koji je uputio zahtjev ističe da su se u predmetima *Sturgeon i dr.* (C-402/07 i C-432/07) i *Nelson i dr.* (C-581/10 i C-629/10), iako je i u njima bila riječ o kašnjenju od više od pet sati u polasku, putnici ipak ukrcali na let te su stigli na konačno odredište. S obzirom na to i na činjenicu da su putnici na konačno odredište stigli tri ili više sati kasnije nego što je bilo predviđeno, zaključeno je da takvi putnici imaju pravo na odštetu na temelju članka 7. Uredbe br. 261/2004 kao i putnici čiji je let otkazan (članak 5. stavak 1. točka (c) podtočka iii. te uredbe). U predmetima *Folkerts* (C-11/11) i *Germanwings* (C-452/13) odšteta je također bila povezana s činjenicom da su putnici na konačno odredište stigli tri ili više sati kasnije nego što je bilo predviđeno.
- 13 Situacija o kojoj je riječ u glavnom postupku drukčija je te se postavlja pitanje imaju li putnici pravo na odštetu na temelju članka 7. Uredbe br. 261/2004 i kada njihov zakašnjeli let ispunjava uvjete iz članka 6. Uredbe br. 261/2004 (u predmetnom slučaju, kašnjenje u polasku iznosilo je više od pet sati), ali oni odustanu od putovanja te uopće ne stignu na konačno odredište.